

JOXE MIGEL BARANDIARAN

Euskal Erriko etnologari ospetsuena, zelan eta zergatik asi zan Euskal etnologia aztertzen, berak edestuko deusku.

"Euskal Erriko etnologiaren erlijio aldea zan niretzat jakingarririk gorengoena, baiña alderdi ori euskal etnologiaren beste alde guztiakin lotuta egoala jabetu nintzan, eta onegatik nire ikuspegia zabaldu egin bear nebala laster ikusi neban.

Nik batez be au jakin gura izan dot; zelako erantzunak emoten deutsezan euskaldunak onango itaunai: Ni nor naz'? Nondik nator? Nora noa? Gure etorkizuna zelakoa da?

Gizona aske-librea da, eta aske dalako eta bere buruaren jabe, gizonak bere etorkizunari aurpegia emon bear deutso, bere bizitza osoa azken elburu orretara zuzenduz...

Eta nire gogo ori beteteko euskaldunen pentsaera, oiturak. kultura eta abar aztertzen asi nintzenean "separatistatza" artu ninduen.

Orain ez da orrela. baiña garai aretan bai. Gauzak onetan be aldatu egin dira, eta onerako aldatu be... Gaurko euskaldunak antziñakoen lur berean bizi dira, eta gaurko euskaldunak eta antziñakoak euskera bardiña itz egiten dabe, baiña oraingo eta lengo euskaldunen burubideak ez dira bardiñak.

Gaur "materialismoa" sartu da, dotriña lez, euskaldun askoren buruetan, baiña ori ez da "Humanismoa". Bizitzeko zaletasuna eta egoki bizitzeko atsegiña aberai be nabaitzen dabe, baiña ori ez da gizonaren berezitasuna... Gizonak bere barruan nabaitzen dituan arazoai erantzun egoki bat emotea, ori da "humanismoa". Abereak ori egiten ez dakie.

EUSKERA

Euskal Erriarentzat garrantzi andikoa da Euskera. Euskeraz ala erderaz itzegiten ez da bardin. Gure barrengo gogorapenak kanpora agertzeko Euskerak bere bide bereziak ditu, eta erderak beste bide batzuk. Euskera kutxa zar, eder baten antzekoa da. Kutxa onetan antziñako gure gurasoen altxor baliotsu hat dago gordeta, eta kutxa orren giltza Euskera da.

Euskal Erriak bere izkuntza, kultura eta etnia bereziak ditu, eta izkuntza eta kultura orrek, urak lurraldeetan zear legez. bere bide bereziak egiten dakiz... Euskal Erriko kultura bere izkuntzan, Euskeraz. garatuko

balitz. guztiz gorengo maillara, beste izkuntzak legez, igongo litzakela, uste dot.

Izkuntza da Erri baten Nortasuna agertzen dauan ezaugarririk argiena. Izkuntzak Erriak eta taldeak bat egiten ditu.

Baiña onek ez dau esan gura erri baten Nortasuna izkuntzak bakarrik erakusten dauala. KULTURA da EsTi batek daukan altxorrik baliotsuena.

Nik ba dakit Euskal Kultura Euskera barik bizi dai-tekeela, baiña kultura ori oso txiroa eta moztua izan ^go litzake.

ETA "BATUA" ZER?

Batua bearrezko da idazkera bardiña danok erabilteko; ala egin da beste izkuntzetan be.

Baiña emen dago untzea: zelan eta zer bidetik batu? Arazo onetan euskal idazleak zatituta ikusten dodaz. Ni Euskaltzaindikoa naz, baiña ez naz ango batzarretara joaten, ango izkuntzalarien artean barregarri geratu ez naiten.

Batua egiteko jarri diren oiñarriak ez dodaz onartzen, baiña onek ez dau esan gura ^geroago, bear bada, ez dodazala onartuko. Esaterako "H" ori ez dot maite, baiña erabilten dot; baiña esan dodan legez, ez dot maite.

BatasLmarl buruz, gauzak astiroago, baketsuago eta demokratikoago egin balira, guztiontzat obe izango zala, uste dot. Esatekoa esan dot: gaurko Euskera batua ez jat atsegin, baiña biar obea dala ikusiko ba'neu, onartuko neuke.

GOIKOETXEA IÑAKI. S.J.

=x= =x= =x=